

МУЗИЧНО-ОБРАЗНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХОРОВИХ ТВОРІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ

Башевська Марина Леонідівна,
викладач кафедри
вокально-хорової підготовки вчителя
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Зубаха Римма Олександрівна,
викладач Харківського
музичного фахового коледжу
ім. Б. Лятошинського
м. Харків, Україна

Важлива роль у здійсненні професійно-педагогічної спрямованості викладання спеціальних дисциплін у галузі мистецької освіти відводиться проблемі формування навичок музично-образної інтерпретації як одного із засобів розвитку творчої активності студентів, поглиблення їх виконавської майстерності. Вміння оперувати набутими знаннями та навичками, творчо інтерпретувати їх на заняттях, образно мислити - основні якості, необхідні у виконавській діяльності сучасного вчителя музичного мистецтва. Формування навичок музично-образної інтерпретації - це складний психологічний процес, а в педагогічному аспекті він ще й потребує застосування ефективних методів для виникнення уявлень, почуттів у студентів при вивченні хорового твору. Заняття в системі навчання диригування повинні бути побудовані таким чином, щоб на матеріалі кожного твору, що вивчається, у студента сформувався його повноцінний образ. Одним з методів формування образу хорового твору є принцип аналізу, який дозволяє звернутися до сфери емоцій студента, його досвіду, впливати на емоційну виразність виконавської інтерпретації. Отже, інтенсифікація художньої діяльності та активізація емоційної сфери сприяє виникненню у студентів музично-образної

інтерпретації більш високого рівня при вивченні хорового твору, що якісно збагачує і розширює творчу діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва. В теорії (естетика і мистецтвознавство) виконавська діяльність постає як динамічна система, складовими якої є композиторська творчість, творчість інтерпретатора та слухацька «співтворчість». Майстерність набувається виконавцем в процесі діяльності та традиційно вдосконалюється в процесі музично-професійної підготовки, завдання якої полягає у виявленні творчих прагнень вихованця. Для того, щоб опанувати професією музиканта, необхідний синтез техніки і високої духовної культури. Виконавська майстерність – це характеристика високого рівня виконавської діяльності музиканта, що передбачає здатність до глибокого осягнення змісту музики, виявлення власного ставлення до її художніх образів, технічно досконалого та артистичного втілення музичного твору в реальному звучанні. Виконавська майстерність як результат справжньої творчості передбачає уміння створити цікаву, неповторну, виключно індивідуальну інтерпретацію музичного твору. В музикознавстві термін «інтерпретація» у всіх своїх відтінках визначається як художнє тлумачення музичного твору в процесі його виконання, а, зокрема, як: - активний творчий процес, в якому воля композитора повинна стати власною волею інтерпретатора; - виконавська або авторська концепція стосовно таких виражальних засобів як темп, динаміка, артикуляція, фразування, акцентування. Л.А. Мазель зазначає, що сила інтерпретації вимірюється, перш за все, плідністю поєднання художнього і технічного, її цінністю і змістовністю. З музично-педагогічних позицій поняття «інтерпретація», насамперед, передбачає індивідуальне бачення предмета інтерпретації, особистісне до нього ставлення. Художня інтерпретація передбачає глибоке проникнення в зміст музичного твору, виявлення ціннісного ставлення до музики, відтворення набутого досвіду в усій його цілісності. Формування умінь художньої інтерпретації має такі стадії: - ознайомлення з музичним твором, усвідомлення його змісту; - опанування драматургії твору; - самостійне виконання музичної концепції. Отже,

сутнісною характеристикою виконавської майстерності виступають художньо-інтерпретаційні уміння виконавця, що відображають рівень його образного сприймання, культури почуттів, естетичних ідеалів і смаку, творчих здібностей. Коло образів, явищ, думок і почуттів, втілених у музиці, складає зміст музичного твору. Засобом втілення музичного змісту є музична форма хорового твору. Ритм визначається як пульс «зародження» інтерпретації музики і характеризується як уміння виконавця розпоряджатися звуком в часі. Динамічні відтінки – надзвичайно важливий компонент художнього образу і вірно віднайдена виконавцем міра гучності та її співвідношення сприяє правдивості створеного музичного образу. Засобом вираження художнього образу музичного твору є також фразування. Саме воно синтезує виражальні засоби – динаміку, агогіку, тембр, штрихи. Так, М. Канерштейн в книзі «Питання диригування» зазначив: «Глибоке проникнення в характеристику образів твору і їх розвиток, усвідомлення загальної драматургічної лінії твору допомагає виконавцю зрозуміти наміри автора, зрозуміти зміст музики і знайти засоби для його вираження». Ми розглядаємо музиканта-виконавця як художника-інтерпретатора, здатного творчо осмислити авторський текст і реалізувати його в продукті своєї діяльності, де специфічною мовою закріплюється складний процес створення нового, самобутнього. Аналіз сучасних наукових позицій показав, що формування виконавської майстерності є однією з вагомих актуальних проблем мистецтва педагогіки. Зокрема, врахування емоційно-естетичних чинників досягнення музичного мистецтва й опора на них в навчально-виховному процесі є необхідною умовою впливу на формування особистості виконавця, суттєвою формою збагачення художньо-інтерпретаційних умінь студента-музиканта.